

Bruto domaći proizvod Crne Gore 2020. godina

Stopa realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2020. godini iznosila je -15,3%.

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za 2020. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u 2020. godini iznosio je 4 186 miliona eura, dok je u 2019. godini iznosio 4 951 miliona eura.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2020. godini iznosio je 6 737 eura, dok je u 2019. godini iznosio 7 959 eura.

Tabela 1. Bruto domaći proizvod

	2019	2020
1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR	4 951	4 186
2. Stanovništvo, hilj.	622,0	621,3
3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR <i>3= (1/2)</i>	7 959	6 737
4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne godine), mil. EUR	4 853	4 193
5. Realni rast BDP-a (%) <i>(BDP u stalnim cijenama tekuće godine/BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	4,1	-15,3
6. Nominalni rast BDP-a (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	6,2	-15,5
7. Deflator (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100</i>	2,0	-0,2

Tabela 2. Bruto vrijednost proizvodnje i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2019 – 2020. godina

u hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto vrijednost proizvodnje		Intermedijalna potrošnja		Bruto dodata vrijednost	
		2019	2020	2019	2020	2019	2020
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	519 596	515 578	203 055	199 364	316 541	316 214
B	Vađenje rude i kamena	114 360	115 604	52 601	49 492	61 760	66 112
C	Prerađivačka industrija	588 081	512 370	404 010	340 329	184 071	172 041
D	Snabdijevanje električnom energijom	351 854	373 729	200 634	219 695	151 220	154 034
E	Snabdijevanje vodom	120 892	110 127	37 715	32 771	83 178	77 356
F	Građevinarstvo	1 315 175	1 109 536	996 881	855 201	318 294	254 335
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	1 125 944	995 939	506 119	453 690	619 826	542 249
H	Saobraćaj i skladištenje	463 300	328 091	262 757	180 335	200 543	147 756
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	778 268	229 040	391 977	146 220	386 290	82 820
J	Informisanje i komunikacije	325 320	286 174	144 264	119 745	181 055	166 428
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	313 524	303 953	126 968	125 995	186 556	177 958
L	Poslovanje nekretninama	381 992	373 062	107 983	107 537	274 009	265 525
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	363 711	342 390	210 108	181 955	153 603	160 435
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	217 775	127 345	114 164	51 198	103 611	76 147
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	488 966	494 809	156 881	167 355	332 085	327 454
P	Obrazovanje	211 081	212 832	29 729	23 597	181 352	189 235
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	253 066	276 442	86 452	92 306	166 613	184 136
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	171 868	149 475	100 822	85 922	71 046	63 554
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	85 595	72 067	34 902	28 309	50 693	43 758
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		8 190 369	6 928 564	4 168 023	3 461 015	4 022 346	3 467 548
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode						928 371	718 005
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)						4 950 717	4 185 553

Tabela 3. Indeksi nominalnog rasta, struktura BDP-a i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2019 - 2020. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		Indeksi nominalnog rasta ¹	Struktura BDP- a (%)	
		2019	2020		2019	2020
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	316 541	316 214	99,9	6,4	7,6
B	Vađenje rude i kamena	61 760	66 112	107,0	1,2	1,6
C	Prerađivačka industrija	184 071	172 041	93,5	3,7	4,1
D	Snabdijevanje električnom energijom	151 220	154 034	101,9	3,1	3,7
E	Snabdijevanje vodom	83 178	77 356	93,0	1,7	1,8
F	Građevinarstvo	318 294	254 335	79,9	6,4	6,1
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	619 826	542 249	87,5	12,5	13,0
H	Saobraćaj i skladištenje	200 543	147 756	73,7	4,1	3,5
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	386 290	82 820	21,4	7,8	2,0
J	Informisanje i komunikacije	181 055	166 428	91,9	3,7	4,0
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	186 556	177 958	95,4	3,8	4,3
L	Poslovanje nekretninama	274 009	265 525	96,9	5,5	6,3
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	153 603	160 435	104,4	3,1	3,8
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	103 611	76 147	73,5	2,1	1,8
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	332 085	327 454	98,6	6,7	7,8
P	Obrazovanje	181 352	189 235	104,3	3,7	4,5
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	166 613	184 136	110,5	3,4	4,4
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	71 046	63 554	89,5	1,4	1,5
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	50 693	43 758	86,3	1,0	1,0
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		4 022 346	3 467 548	86,2	81,2	82,8
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		928 371	718 005	77,3	18,8	17,2
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		4 950 717	4 185 553	84,5	100,0	100,0

¹ Indeks nominalnog rasta = (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) * 100

**Tabela 4. Bruto dodata vrijednost, u tekućim i stalnim cijenama,
2020. godina**

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		
		Tekuće cijene 2019	Tekuće cijene 2020	Stalne cijene 2020
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	316 541	316 214	320 141
B	Vađenje rude i kamena	61 760	66 112	65 229
C	Prerađivačka industrija	184 071	172 041	168 591
D	Snabdijevanje električnom energijom	151 220	154 034	148 889
E	Snabdijevanje vodom	83 178	77 356	75 965
F	Građevinarstvo	318 294	254 335	261 106
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	619 826	542 249	525 654
H	Saobraćaj i skladištenje	200 543	147 756	162 028
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	386 290	82 820	98 809
J	Informisanje i komunikacije	181 055	166 428	169 951
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	186 556	177 958	182 358
L	Poslovanje nekretninama	274 009	265 525	267 487
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	153 603	160 435	145 779
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	103 611	76 147	79 739
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	332 085	327 454	316 061
P	Obrazovanje	181 352	189 235	183 166
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	166 613	184 136	159 794
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	71 046	63 554	68 841
S+ T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	50 693	43 758	44 854
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	
Ukupno		4 022 346	3 467 548	3 444 442
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		928 371	718 005	748 474
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD		4 950 717	4 185 553	4 192 916

**Tabela 5. Bruto dodata vrijednost i struktura BDP-a u stalnim cijenama,
2020. godina**

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)	Struktura BDP-a (%)
		2020	2020
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	320 141	7,6
B	Vađenje rude i kamena	65 229	1,6
C	Prerađivačka industrija	168 591	4,0
D	Snabdijevanje električnom energijom	148 889	3,6
E	Snabdijevanje vodom	75 965	1,8
F	Građevinarstvo	261 106	6,2
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	525 654	12,5
H	Saobraćaj i skladištenje	162 028	3,9
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	98 809	2,4
J	Informisanje i komunikacije	169 951	4,1
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	182 358	4,3
L	Poslovanje nekretninama	267 487	6,4
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	145 779	3,5
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	79 739	1,9
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	316 061	7,5
P	Obrazovanje	183 166	4,4
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	159 794	3,8
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	68 841	1,6
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	44 854	1,1
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela		...
Ukupno		3 444 442	82,1
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		748 474	17,9
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)		4 192 916	100,0

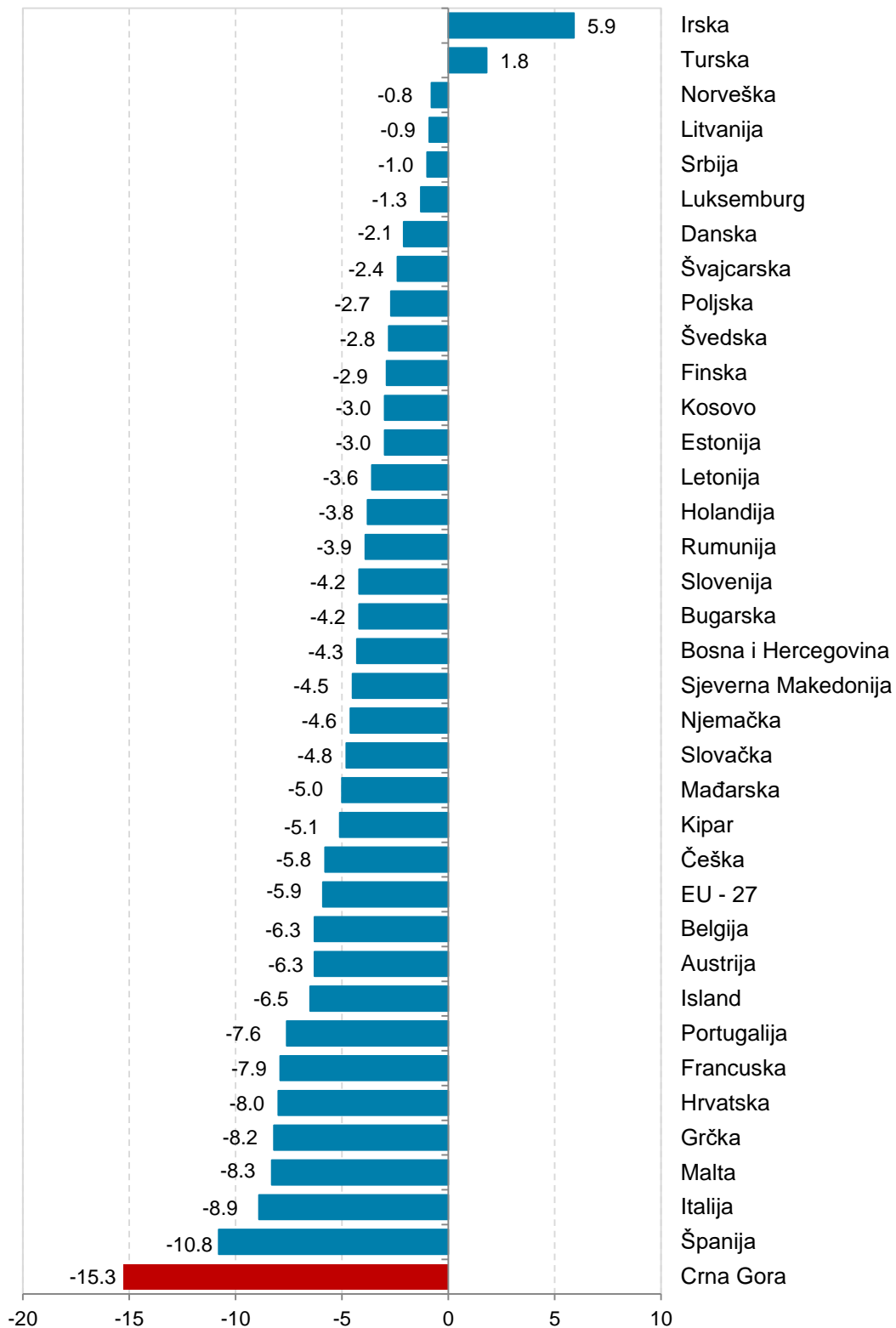
**Tabela 6. Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama,
2019 - 2020. godina**

Kategorija potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2019	2020	2019	2020
1 = (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	4 414 728	4 345 703	89,2	103,8
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 533 604	3 399 698	71,4	81,2
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	881 124	946 006	17,8	22,6
a)	<i>individualna</i>	410 405	465 847	8,3	11,1
b)	<i>kolektivna</i>	470 719	480 159	9,5	11,5
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	1 351 813	1 166 087	27,3	27,9
3	Promjene zaliha	231 317	139 235	4,7	3,3
4 = (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-1 047 141	- 1 465 473	-21,2	-35,0
4.1 = (a+b)	Izvoz roba i usluga	2 170 723	1 088 105	43,8	26,0
a)	<i>izvoz roba</i>	465 549	408 968	9,4	9,8
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 705 174	679 138	34,4	16,2
4.2 = (a+b)	Uvoz roba i usluga	3 217 864	2 553 578	65,0	61,0
a)	<i>uvoz roba</i>	2 531 106	2 050 985	51,1	49,0
b)	<i>uvoz usluga</i>	686 758	502 593	13,9	12,0
5 = (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	4 950 717	4 185 553	100,0	100,0

**Tabela 7. Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama,
2019 - 2020. godina**

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2019	2020	2019	2020
1 = (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	4 400 923	4 257 412	90,7	101,5
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 529 480	3 369 443	72,7	80,4
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	871 443	887 968	18,0	21,2
a)	<i>individualna</i>	411 667	413 978	8,5	9,9
b)	<i>kolektivna</i>	459 775	473 990	9,5	11,3
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	1 340 622	1 190 266	27,6	28,4
3	Promjene zaliha	192 290	180 515	4,0	4,3
4 = (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-1 081 243	-1 435 276	-22,3	-34,2
4.1 = (a+b)	Izvoz roba i usluga	2 115 288	1 136 509	43,6	27,1
a)	<i>izvoz roba</i>	466 296	449 168	9,6	10,7
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 648 992	687 341	34,0	16,4
4.2 = (a+b)	Uvoz roba i usluga	3 196 532	2 571 785	65,9	61,3
a)	<i>uvoz roba</i>	2 512 816	2 070 318	51,8	49,4
b)	<i>uvoz usluga</i>	683 716	501 467	14,1	12,0
5 = (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)	4 852 591	4 192 916	100,0	100,0

Grafik 1. Međunarodni pregled stopa realnog rasta BDP-a
2020. godina

Podaci o stopama realnog rasta BDP-a koje objavljuje EUROSTAT nalaze se na internet adresi:

<http://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00115/default/table?lang=en>

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Metodološki koncept, definicije i klasifikacije

Korišćena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010).

ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

Metodologija obračuna

Uprava za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije djelimično je uključena u obračun BDP-a.

Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjene za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšana dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Uprave prihoda i carina i Ministarstva finansija i socijalnog staranja.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

Potrošna metoda

Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Centralne banke Crne Gore, Uprave prihoda i carina.

Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i socijalnog staranja i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravlje, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Detaljna serija podataka prema ESA 2010 u tekućim i stalnim cijenama nalazi se na web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org

Izdaje Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek statistike godišnjih nacionalnih računa

contact@monstat.org
